

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Disputatio VI. De Ministro & Subjecto Baptismi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

bat exprimi verbis usitatis, ipsumque mysterium cum suis proprietatibus propriissimè significantibus.

51.
An omisso
Præpositionis
In viciet
formam.

De præpositione *In* est quoque controversia, an forma mutetur essentialiter, si omittatur, dicendo, *Nomine Patris*. Negant *Conræck* & alii saltem in idiomate Latino; immo juxta ipsos videtur tantum adungi per hebraismum, ideoque censent omissionem tantum esse venialem. Quod postremum non credo: eò quod non careat dubio valor formæ sic prolatae; utpote præ se ferentis alium sensum, scilicet quod baptizans baptizet loco seu vice Patris &c. Et ly *In nomine* significet, tum quod Baptismus detur in auctoritate trium personarum, tum etiam quod sub invocatione earumdem. Unde *Angelus Silvester, Præpositus q. 66. ar. 6. dub. 8.* censent Baptismum sic collatum non valere. Clarius autem apparet vitium formæ idiomate Flandrico pronuntiatae omisso ly *In*; cum planè alium tunc ingerat sensum.

52. De conjunctione *Et* minus est dubium:

quamquam *Major, Gabriel & Silvester*, ejus omissionem existiment vitare formam: nam saltem satis certò non vitiat, et si omittatur primo loco: cum consuetudo sit plurimè recensendo poni conjunctionem copulativam tantum inter ultimum & penultimum. Immo verosimilius non vitiat, et si utroque loco omittatur. Nam etiam consuetum est Latinis, ut dum pluribus idem tribuitur, copulâ *Et* subintellectâ id fiat, solo commate mediante. Quidquid sit, in præxi adlaborandum est, ut forma Ecclesiæ consueta plenè pronuntietur: nec sine peccato potest aliquid omitti, aut ordo trium personarum inveri. Quàmvis omittere pronomen, *Ego* sit per se loquendo tantum veniale juxta Doctores communiter. Ly *Amen* citra veniale omittitur; cum in *Rituale Romano*, ubi forma Baptismi sæpius exprimitur, nec omittuntur observanda à Ministris, non addatur; sicut additur verbis Absolutionis.

DISPUTATIO SEXTA:

De Ministro & Subiecto Baptismi.

QUESTIO I.

Quisnam sit Minister Baptismi?

I.
Omnis homo
ratione
utens est
minister
validus
Baptismi,
etiam
extra
necessitatem.

Dico I. Omnis homo ratione utens est validus minister Baptismi. Patet ex c. *Firmiter*, de *Summa Trin.* & cap. *A quodam Judæo*, de *Consecr.* dist. 4. Denique idem definit Florentinum in *Decreto de Armenis* dicens: *Minister hujus Sacramenti est Sacerdos, cui ex officio competit baptizare: in casu autem necessitatis, non solum Sacerdos vel Diaconus, sed etiam laicus & mulier, immo etiam Paganus & Hæreticus baptizare potest, dummodo formam servet Ecclesiæ, & facere intendat, quod facit Ecclesiæ.* Et quamvis loquatur de casu necessitatis, idem tamen est quoad valorem extra casum necessitatis, ut omnes intelligunt: quia necessitas non mutat essentialiter hujus Sacramenti, præsertim ad cujus valorem non exigitur jurisdictio, uti exigitur in Sacramento *Pœnitentiæ*, cujus proinde minister validus extra articulum mortis quoad peccata mortalia non est quilibet Sacerdos ob defectum jurisdictionis; quæ tamen in articulo mortis non reservatur. Idem patet ex facto *Athanasii* pueri extra necessitatem baptizantis: item ex valore Baptismi Hæreticorum generaliter ab Ecclesiâ approbati: quem denuo (suppositâ legitimâ materiâ, formâ & intentione) verum esse generaliter definit *Tridentinum* sess. 7. can. 4. de *Baptismo*. Denique ex c. *A quodam Judæo*, ubi nul-

la sit mentio casus necessitatis. Ratio est, institutio Christi. Congruentia, Baptismi necessitas; ob quam etiam est institutus in materia maximè obviâ.

Dices I. Solis Episcopis in persona Apostolorum dictum est: *Docete omnes Gentes, baptizantes eos &c.* ergo reliqui non sunt validi ministri. Resp. dissimulato antecedente, et si falsum sit, Neg. Conf. ibi enim Christus Apostolis non dedit potestatem baptizandi, quam habebant & exercebant ante passionem, dum necdum essent Episcopi aut Sacerdotes; sed ibi ipsis jam Episcopis dedit mandatum, & ad summum simul jus primum baptizandi.

Dices II. In *Carthaginensi IV.* c. 100. dicitur: *Mulier baptizare non presumat.* Resp. tam istum locum, quàm quædam alia Conciliorum & Patrum intelligi de potestate unquam solemniter baptizandi, aut extra casum necessitatis licite. Solum enim agitur contra mulieres, quæ sibi officium tingendi seu baptizandi arrogabant. Contra quas similiter agit *Tertull.* lib. de *Bapt.* cap. 17. Aliud est in necessitate: tunc enim posse baptizare quoslibet, apertè *Tertullianus* ibidem asserit.

Dices III. c. *Quos à Paganis*, dist. 4. de *Consecr.* jubet *Gregorius II.* rebaptizari quosdam baptizatos à paganis. Et *Concilium Eliberitanum* in Hispania tempore *Marcelli I.* c. 38. statuit posse fidelem (qui lacrum suum integrum habet, nec sit bigamus) baptizare in necessitate infirmitatis postum *Catechumenum*. Ergo infide-

Ies saltem invalidè baptizant. Resp. Neg. Conf. nam Gregorius Pontifex loquitur de baptizatis non servatâ formâ Ecclesiæ: adeoque jubet eos baptizari in nomine Trinitatis, supponens antea sic non esse baptizatos à paganis, utpote mysteriorum nostræ fidei ignaris. Concilium Eliberitanum vero (et si alioqui non tantæ auctoritatis) docet, quod in necessitate baptizare possit, etiam is, qui solum baptizatus est; non negat autem idem posse qui necdum baptizatus foret, sed vel ab hoc abstrahit, vel tacite supponit baptizatum esse præferendum. Sicut etiam loquitur de non bigamo; quo tamen præsentè validè baptizat Christianus bigamus, esto ex ordinatione istius Concilii ab Ecclesiâ non recepti foret postponendus.

Dices IV. c. Si Presbyter 1. q. 1. dicitur: Si Presbyter ordinatus deprehenderit se non esse baptizatum, baptizetur & ordinetur iterum, & omnes quos prius baptizavit. Resp. postrema verba istius Paleæ esse expuncta in editione Gregorii XIII. quia neque habentur cap. 1. De Presbytero non baptizato, aut c. Veniens eod. tit. aliisque locis, in quibus hæc Palea citatur: neque sensum congruum admittunt, nisi iis subintelligatur ly iterum ordinetur.

Dices V. s. Isidorus, ut refertur c. Si quis 1. q. 1. ait: Si quis per ignorantiam ordinatur antequam baptizetur, debent ab eo baptizati iterum baptizari, & ipse ulterius non ordinetur. Resp. ibi vel proponi quaestionem, vel falsam alicujus opinionem recitari; cui deinde opponitur vera doctrina his verbis (quæ etiam referuntur c. Romanus Pontifex de Consecr. dist. 4.) Sed Romanus Pontifex non hominem iudicat qui baptizat, sed spiritum Dei subministrare gratiam Baptismi, licet paganus sit qui baptizat. Quod clariùs exponitur l. 5. Capitularum c. 4. Vide quæ notantur in ipso Decreto circa hunc Canonem.

Dices VI. Aug. l. 2. contra ep. Parmeniani c. 13. ait: Et hæc quidem hæc quaestio est, utrum & ab iis, qui nunquam fuerunt Christiani, possit Baptismus dari: nec aliquid temerè inde affirmandum est sine auctoritate tanti Concilii, quantum tanta rei sufficit. Resp. Augustinum ibi abstrahere à decisione quaestionis, quæ jam in Ecclesiâ est notoria. Addit tamen suo etiam tempore non fuisse quaestionem de Baptismate collato ab iis qui ab Ecclesiæ unitate separati sunt, scilicet hæreticis & schismaticis: quia id discussum & firmatum jam tum erat in ipsâ totius orbis unitate.

Dices VII. cum Caluino l. 4. instit. c. 15. §. 20. baptizare est Ecclesiastici ministerii: ergo competit solis ministris Ecclesiæ, non mulieribus. Resp. etiam prædicare ac docere esse Ecclesiastici ministerii: & tamen in necessitate potest & debet quisque proximum docere. Sic Act. 18. Aquila & Priscilla uxor ejus docuerunt quemdam Apollipem, qui non satis videbatur instructus in fide

Christi, quem magno zelo prædicabat. Sic etiam mulieres catechizant. Et olim Diaconissæ & similes instruebant feminas baptizandas. Publicè tamen docere, in Ecclesiâ præcipuè, uti est pars muneris Ecclesiastici, & id prohibet mulieribus Apostolus; sic & solemniter ac publicè baptizare, adeoque & illis merito censetur illicitum.

Dico II. Minister Baptismi ordinarius sive ex officio est solus Sacerdos cum exclusione inferiorum: qui tamen debet habere jurisdictionem, ut licitè illum administret extra necessitatem. Prima pars patet ex Florentino supra: quod cum loquatur dogmaticè, excludit omnes reliquos inferiores. Idem patet ex c. Constat. dist. 4. de Consecr. ubi ex Isidoro dicitur: Constat Baptisma solis Sacerdotibus esse tractandum; ejusque mysterium nec ipsis Diaconis explere est licitum absque Episcopo (in quo eminenter residet eadem potestas) vel Presbytero.

Secunda pars probatur: quia administratio Sacramentorum est actus pascendi, sive pastoris; & per consequens requirit in administrante jurisdictionem ordinariam vel delegatam. Deinde per Baptismum admittitur aliquis in familiam Christi cum jure communicandi omnibus ejus privilegiis: atqui nullus admittit extraneum in aliquam politicam communitatem, nisi Princeps, aut alius habens in eam aliquam jurisdictionem: ergo &c. Hanc jurisdictionem habet Pontifex tamquam principalis Princeps spiritualis in totum mundum, Episcopus in suam Diocesim, Pastor in suam parochiam, alii Sacerdotes juxta suæ commissionis amplitudinem. Unde si extra necessitatem alii Sacerdotes absque licentia vel privilegio tentent baptizare, graviter peccant; utpote usurpantes sibi officium & auctoritatem alterius in re gravi: quamquam non incurrant irregularitatem aut excommunicationem, quæ nullo jure statuitur.

Dices: Non datur nec dari potest jurisdic-tio in baptizandum, cum ante Baptismum re ipsâ susceptum nemo subjiciatur Ecclesiæ jurisdictioni: ergo in baptizante non requiritur jurisdic-tio. Resp. Neg. Conf. etsi enim directâ jurisdic-tio solum habeatur per Baptismum re ipsâ susceptum; indirectâ tamen ratione loci, in quo quis versatur aut parentes commorantur, sive familiarè ad quam admittitur, potest & debet ante Baptismum haberi in baptizandum extra articulum necessitatis: quatenus nimirum in Episcopo vel parochio est jus exercendi tale munus, tamquam in ministro peculiariter deputato ab Ecclesiâ, ex cujus ordinatione competit tali admittere extraneos in Ecclesiam per Baptismum in isto loco; idque exclusivè ad ceteros, nisi de illius licentia. Quare hoc ipso adulti non baptizati subsunt tali ministro: non quòd ex præcep-

Minister ex officio est solus Sacerdos.

In quo requiritur jurisdic-tio.

Qualiter hæc locum habere possit ac debeat, magis declaratur.

to Ec-

to Ecclesiæ obligentur à tali petere Baptismum, sed quia ex jure naturæ tenentur non petere ab alio, quam possit licite dari. Parvuli autem propriè non subduntur præcepto, sed directè præcipitur aliis, ne quis illorum eos baptizet, præter pastorem aut legitimè deputatum.

7.
Diaconus potest ex rationabili causa committi Baptismi solemnibus ministris:

DICO III. Etsi Diaconus non possit ordinariè baptizare ex vi suæ ordinationis; ex hac tamen est capax, ut rationabili causâ existente possit solemniter baptizare ex commissione Episcopi aut Sacerdotis. Ita communiter Doctores. Probatum ex ordinatione Diaconi, ubi inter alia quoque dicitur: *Diaconum oportet baptizare*; nempe solemniter: cum enim Ecclesia id Diacono possit committere, censetur hoc facere, quando ipsum specialiter constituit ministrum Baptismi, quo modo reliqui non sunt constituti. Deinde c. *Diaconos dist. 93.* de iis *Gelasius* (aliqui textus habent *Pelagius*) Papa dicit: *Ab sine Episcopo vel Presbytero baptizare non audeant*; id est, juxta *Glossam*, absque eorum consensu aut commissione. Ubi satis clarè insinuat, posse Diaconis, etsi non compellat tanta necessitas, committi baptismationem, utique cum solemnitate: nam hæc non potest citra necessitatem omitti, adeoque nec potest committi baptizatio non solemniter, sed ab ipsis presbyteris aut Episcopis fuisset solemniter adhibenda.

8.
Citra commissionem hujusmodi ministeriæ in extrema quidem necessitate eis licere. Nonnulli censent.

An verò extremâ necessitate urgente possit Diaconus citra commissionem baptizare solemniter, incertum est. Negat *Cornelius* ob verba quæ Pontifex c. *Diaconos* citato subjungit dicens: *Nisi prædictis fortassis ordinibus longius constitutis necessitas extrema compellat. Quod & Laicis Christianis facere plerumque conceditur.* Quibus insinuat Papa Diaconis citra commissionem non aliter quam Laicis esse licitum baptizare. Quare consequenter ad hanc doctrinam Diaconus sic solemniter baptizans fieret irregularis. Nihilominus probabiliter contrarium docet *Suarez*, *Præpositus* & alii; eò quod specialiter Diaconus ad baptizandum sit ordinatus: adeoque in extrema necessitate videatur ad id solemniter præstandum sufficere commissio tacita seu rationabiliter præsumpta. Pontifex autem docet quidem, quòd Laicis tunc idem liceat, sed non quòd eodem modo, quo Diaconis: faciendo enim exceptionem, nisi extrema necessitas compellat, vult Diaconis tunc licere sine commissione, quod priùs decreverat iis licere præsentè Episcopo vel Presbytero ex commissione, ex qua licebat ipsis baptizare solemniter, ut etiam alii fatentur.

Oppositum tamen est verum.

9.
Quæ causa censetur sufficiens ad committendum Diacono ministri-

Porro rationabilis causa ad Baptismi administrationem Diacono committendam, non est sola extrema necessitas, sed etiam quævis alia iudicio ministri ordinarii determinanda: ut cum ob multitudinem baptizandorum, infirmitatem Sacerdotis, aliæve

graves causas vel occupationes, non possit Sacerdos omnibus petentibus Baptismum satisfacere, sed alioquin cogentur qui factis parati accedunt, cum incommodo dicitur Baptismum differre. Sic Apostoli, ut prædicationi acarent, videntur Baptismum commisisse Diaconis: ex qua commissione *Philippus* Diaconus baptizavit *Eunuchum*. Vix tamen hoc tempore & in his locis, id est in usu, ob multitudinem presbyterorum.

DICO IV. Nullus Clericus Diacono inferior, adeoque multò minus Laicus potest etiam in extrema necessitate (in qua etiam juxta praxim Ecclesiæ baptizari) solemniter baptizare, nisi ex commissione Papæ, cui id potest Clericis inferioribus committere, cum solemnitas ista sit jure Ecclesiastico introducta, in quo Papa potest dispensare. Ratio est: quia nullibi in jure permittitur talibus usurpatio istius solemnitatis, sed præcisè illud, quod postulat extrema necessitas, scilicet Baptismi substantia: ac proinde eodem jure, quo solemnitas & ceremoniæ Baptismi sunt introductæ, censentur illi ab earum usurpatione seclusi. Quod etiam communis praxis & Doctorum sensus confirmat.

DICO V. Existente necessitate hic est ordo servandus in conferendo Baptismo, ut Sacerdos præferatur Diacono, Diaconus Subdiacono, hic ceteris Clericis, Clericus Laicis, vir feminae, fidelis infideli. Quod de Sacerdote quidem satis constat ex auctoritatibus seu juribus citatis. Deinde quia fieret grave præjudicium Ordini Sacerdotali, cui jus primarium est annexum. Unde Doctores unanimiter tenent inversionem illius ordinis esse mortalem ex genere suo, si Sacerdos sit ad baptizandum paratus. Quamvis *Valentia* & *Joannes Suarez* citati à *Diana* p. 3. *Tract. 4. Ref. 4.* putent tantum esse venialem: immo *Cajetanus* q. 67. a. 4. putet seposito contemptu & præsumptione non peccare mortaliter laicum etiam extra necessitatem baptizantem non solemniter. Ratio est: quia tunc indebitè usurpatur munus alienum idque grave, quod Sacerdoti competit vi Ordinis, & si sit Parochus, insuper jure officii parochialis. Unde *Aug. 1. 2. contra ep. Parmeniani* c. 13. agens de Laico Baptizante ait: *Nulli cogente necessitate si fiat, alieni muneris (scilicet juris, sacerdotalis videlicet, in Ordinatione accepti, ut patet ex contextu) usurpatio est: si autem necessitas urgeat, aut nullum, aut (si v.g. non sit adhibita plena diligentia in quærendo Sacerdote) veniale delictum est.* Quæ & subsequenter satis ostendunt gravitatem delicti in inversione ordinis: præsertim cum tunc reverà nulla sit necessitas urgens Laicum ad ministrandum. Idem Doctores communiter contra Nonnullos censent, si prætermisso Diacono baptizet inferior Clericus aut Laicus; eò quòd Diaconus etiam ad baptizandum sit ordinatus, adeo-

adeoque ejus præmissio sit etiam alieni muneris usurpatio. Facile tamen in hac re potest intervenire ignorantia, quæ à mortali excuset potest enim aliquando timeri mortis periculum ubi non est, & idcirco accelerari Baptismus non expectato debito ministro, quia bonâ fide existimatur periculum non pati moram.

In reliquis inversio ordinis, etiamsi dicat aliquam incongruentiam, non est tamen mortalis juxta Doctores passim contra Vasquez d. 147. n. 34. existimantem quod omnis inversio ordinis sit mortalis; immo quod alioquin ne quidem foret venialis: cum id oriri deberet ex lege divina, quæ sanè gravis, & graviter obligare videtur. Ad hoc tamen facile responderetur, culpam venialem provenire posse ex ritu Ecclesiæ, quæ similem ordinem præscribit, ut patet in Rituali Romano Tit. de ministro Baptismi. Et quamvis proveniret ex lege divina, posset hæc leviter obligare, quatenus se extendit ad hanc materiam, quæ tantum levis apparet, solumque fundatur in aliqua decencia. Sicut ob hoc illiberalitas non est grave peccatum, etsi liberalitas ex quadam decencia exigeret aliquid secundum se notabile alteri præberi. Varii tamen non improbabiler putant cedere in grave præjudicium Sacramenti, si baptizato fidei præsentem ministret non baptizatus, præsertim si sit omnino infidelis. Per accidens etiam aliquando potest inverti in istis ordo licite, ut v. g. mulier docta & assueta baptizare præferatur viro rudi, aut in circumstantiis, in quibus pudoris gratiâ non deceat virum accedere, v. g. si infans non sit omnino editus. Ita Rituale Romanum Tit. de ministro Baptismi. Ignorans enim, nolens, aut congruè non valens in certis circumstantiis, etsi alioquin foret superioris ordinis, censetur absens.

Adverte, qualiscumque fiat inversio ordinis, nullam incurrit irregularitatem in Baptismo non solemnem; cum hic non sit actus Ordinis, adeoque non usurpetur alienus Ordo. Si verò Baptismus conferatur solemniter, constat Clericum fieri irregularem, ex c. 1. de Clerico non ordinato ministrante De Laicis est nonnulla controversia. De quo vide dicta Tract. de Legibus d. 6. q. 7. (quæ est de irregularitate) §. 3.

QUESTIO II.

An Unus possit simul plures baptizare, vel contra?

Dico I. Potest unus minister simul plures baptizare, applicando omnibus simul materiam, & dicendo: Ego vos baptizo &c. Ita Scotus dist. 6. q. 2. n. 6. & alii communiter. Probat: quia potest unus eadem

formâ consecrare plures hostias, in periculo suffragii absolvere plures poenitentes, ergo etiam simul plures baptizare: cum nec ratione nec auctoritate constet, requiri potius ad valorem Baptismi, quod unus solus baptizetur, quàm ad valorem consecrationis, quod unica hostia consecretur, aut ad valorem absolutionis quod unus tantum absolvatur.

Quia tamen hoc est contra morem Ecclesiæ in re gravi, advertit Scotus sup. Conine & alii illud sine mortali non licere extragram necessitatem: quidquid aliqui putent non esse mortale. Confirmatur ex Rituali Romano, Tit. de baptizandis parvulis, ubi agens de forma, Ego vos baptizo &c. ait: Quam tamen formam in his solum & in aliis similibus mortis periculis ad plures simul baptizandos, & ubi tempus non patitur ut singuli separatim baptizentur; alias nunquam licet adhibere. Quod denotat gravem culpam juxta gravitatem rei.

Notat autem idem Scotus in illo casu fore plura baptismata: nam baptizatio est actio transiens, quæ afficit terminum & multiplicatur penes multitudinem illius: quemadmodum dicuntur plures creationes, quando Deus simul creat plures creaturas. Et quamvis una tantum videatur forma, est tamen virtualiter multiplex; eò quod pronomen, Vos, includat in se singulare pluries geminatum. Deinde ad multiplicationem totius sufficit multiplicatio unius partis. Et in hoc consentiunt quoque ceteri Doctores communiter.

Dico II. Quando plures concurrunt ad eundem baptizandum, sic ut unus ponat materiam, alter proferat formam, v. g. unus abluit & alius carens brachiis dicat: Ego te baptizo, invalidus est Baptismus. Ratio est institutio Christi. Hæc autem potissimum probatur ex sensu Ecclesiæ; hæc enim semper intellexit institutionem sic esse factam, ut idem debeat ablueri, & formam proferre. Quod colligitur, tum ex perpetuo illius usu: tum ex unanimi sententia Doctorum, qui omnes concorditer sic judicant exceptis Marfilio & Cajetano: qui tamen neque constantè neque firmiter audent oppositum asseverare. Tum quia in aliis quoque Sacramentis conformis est praxis, ut idem minister adhibeat materiam & formam, quando scilicet ministri est materiam adhibere: prout non est in Sacramento poenitentiae, in quo ipse poenitens materiam adhibet. Et ob hoc praxis & sensus communis est, Baptismum interdum ita ab Hæreticis recentioribus collatum esse invalidum & repetendum. Quod etiam aperte supponit Synodus Mechliniensis II. (quam probavit Paulus V.) tit. 3. c. 6. dicens, id esse contra antiquissimam Traditionem. Quod autem præscribat baptizatos ab Hæreticis recentioribus esse tantum sub conditione rebaptizandos, non est, quia dubitabat Synodus

Illicite rati-
mon, immo
verosimilius
non sine
culpa gravi,
extra neces-
sitatem,

15.
Tali casu
forent plura
Baptismata.

16.
Plures unus
invalidè
baptizant, si
unus mate-
riam adhi-
beat, alter
formam
proferat.

Probat:

R nodus

nodus de invaliditate Baptismi taliter à non uno ministro collati, sed quia non solemus certò constare in particulari, quando sic collatus fuerit: quòd si constaret, utique de invaliditate non dubitasset.

17. *Tunc forma Baptismi esset falsa.* Itaque forma baptismi aliàs esset falsa; utpote significans, quòd exterius physicè & per seipsum abluat, qui dicit, Ego te baptizo seu abluo. Nec prodesset forma Græcorum; utpote quoad sensum æquivalens; cui proinde subintelligitur *ly Manibus meis*, ut expressè habet altera Græcorum forma in *Florentino*. Ex qua similiter non parum confirmatur conclusio. Non prodesset quoque, si diceretur tali casu, nos te baptizamus: nam id propriè significat quòd uterque alterum abluat; hoc autem supponitur non fieri.

Confirmatur: quia sicut Christus voluit esse unum principale agens; sic voluit habere unum tantum ministrum in collatione integra Sacramenti, ut arguit *Scotus sup. num. 5.*

Quod tamen secluso Ecclesiæ sensu difficulter convincere. Alioquin secluso sensu Ecclesiæ convinci non facile posset, qui diceret, verificari formam Baptismi per hoc, quòd istam proferens censeri posset moraliter abluere per alium velut famulum seu substitutum. Quàmvis revera ex sensu Ecclesiæ constet, quemlibet ministrantem immediatè se habere veluti ministrum Christi.

Adduntque Nonnulli, posse id ob non omnimodam conclusionis certitudinem in necessitate praticari, ut videlicet mutus abluat, & mutilus formam proferat. Quo casu tamen (qui sanè non est natus contingere) deberet potius mutilatus formam inchoare dicendo *Ego te baptizo*, & mox aquam ore sumptam effundere in baptizandum, dein formam adsolvere.

18. *Si plures eundem conantur baptizare, singulis tamquam causa totales, solus primò absolvens baptizat.* DICO III. Quando plures simul concurrunt ad unum & eundem baptizandum independentè à se invicem, sic ut singuli adhibeant omnia necessaria (prout fieri posset, quando confenderent de Baptismo alicui conferendo) is qui priùs adsolvit, solus perficit Sacramentum, & alius nihil efficit; quandoquidem semel baptizatus non sit capax secundi Baptismi. Si autem contingat (quod difficulter & rarò contingeret, etsi ad hoc studiosè ablaboraretur) utrumque eodem instanti perficere necessària ad Baptismum, uterque baptizabit eundem validè, etsi contra Ecclesiæ morem illicitè in re gravi, cujus tentandæ non possit occurrere necessitas. Ratio est: quia tunc ad utriusque actiones concurrunt omnia ad Baptismi essentiam necessaria, & ambæ versantur circa subjectum capax, cum simul finiuntur. Confirmatur exemplo Sacerdotum noviter ordinatorum, qui simul cum Episcopo faciunt Sacramentum, si simul cum illo finiant verba consecrationis. Ita *Scotus sup. n. 2.* & alii communiter.

19. Hoc autem casu, non unum, sed mul-

tiplex Sacramentum seu Baptisma conferretur physicè loquendo: nam forent plures formæ integræ & plures materiæ perfectæ, adeoque plura composita, sive Baptismata. Talis tamen non deberet dici bis validè Baptizatus, sed semel duplici Baptismo: sicut simul accipiens duo vulnera, non dicitur bis vulnerari, sed semel duplici vulnere.

Dixi Physicè loquendo: moraliter enim tantum esset unum Sacramentum seu sacramentum signum & unus Baptismus: tum ratione ejusdem subjecti: tum ratione ejusdem principalis agentis, in cujus virtute ministri operantur: tum denique & præcipuè ratione ejusdem effectus producti & significati: totum enim illud signum ab utroque adhibitum non plus efficit aut significat, quàm si esset unica ablutio & unica forma posita. Quod patet quantum ad Characterem: cum idem sit unicus solùm Characteris baptismalis capax. De unica quoque gratià per utrumque Baptismum conferendâ idem videntur consequenter Doctores potius supponere, quam probare. Et hoc modo explicari possunt plures Auctores dicentes esse tantum unum Baptismum, ut *D. Thomas q. 67. art. 6.* & referri solet *Scotus sup. n. 4.* quem tamen ibi & in verbis præcedentibus docere oppositum, conatur ostendere ejus *Commentator num. 10. & seqq.*

QUESTIO III.

Quodnam Sit subjectum capax Baptismi?

DICO I. Solus homo viator est capax Baptismi. Est certum: nam Sacramenta sunt instituta tamquam mediâ ad salutem solius hominis viatoris. Deinde ad solos homines baptizandos Apostoli missi sunt, *Matth. ult. & Marc. ult.* Unde homines in termino constituti non sunt capaces Baptismi. Similiter nec creaturæ homine inferiores. Quare satyri, aut geniti ex femina & bruto non sunt baptizandi: uti nec monstrum, quod non præ se fert speciem hominis. Si sit dubium, est in periculo baptizandum sub hac conditione: *Si tu es homo, ego te baptizo &c.* Ita *Rituale Pauli V. Tit. De baptizandis parvulis.* Si nascatur monstrum pro certo humanum, est absolute baptizandum. Si constet esse duas personas, sunt singulæ baptizandæ. Ad quod discernendum est attendendum juxta *Rituale* citatum, an habeat unum vel plura capita, unum vel plura pectora. Si post examen, quale tempus patitur, res maneat dubia, duplex Baptismus est conferendus, unus absolute in parte principali, quam constat esse informatam animâ rationali; alius sub conditione in parte, de qua dubitatur, an informetur eadem animâ hoc modo: *Si non es baptizatus, ego te baptizo &c.*

DICO

DEO II. Omnis homo, etiam parvulus, mox ubi est natus, est capax Baptismi. Est contra Anabaptistas, qui secuti Petrobrnsianos & Henricianos, negant parvulos posse baptizari, eo quod existiment ad valorem Baptismi requiri fidem in quolibet suscipiente. Ideoque in infantia baptizatos rebaptizant, ubi ad adultam aetatem pervenerunt.

Sed parvulos esse baptizandos, definitur in Trid. sess. 7. can. 12. & 13. de Bapt. Et olim definitum est in Concilio Milevitano II. can. 2. Idem patet ex c. Firmiter de sum. Trin. & c. Majores de Bapt.

Patet etiam ex perpetua Ecclesiae traditione. Cujus testis est Augustinus lib. 4. de Bapt. c. 23. Quod (inquit) traditum tenet universitas Ecclesiae, cum parvuli infantes baptizantur, qui ante nondum possunt corde credere ad justitiam & se confiteri ad salutem. Et infra: Et tamen nullus Christianorum dixerit, eos inaniter baptizari. Et aliis locis. Eiusdem Traditionis testis est Dionysius Areopagita de Ecclesiastica Hierarchia c. ult. versus finem, & reliqui Patres: excepto Tertulliano qui putavit Baptismum esse differendum usque ad usum rationis: in quo, sicut in multis aliis, erravit. Gregorius Nazianzenus quoque Orat. one in sanctum Iacrum longe post med. dicit quidem, ob pericula salutis conducibilius, parvulos baptizari; iis tamen seclulis optaret differri Baptisma ad triennium, donec parvuli possint aliquid de fide sua respondere. Quod tamen consilium non est approbandum; praesertim quia dilatio ista nullius fructus esset, cum etiam tunc parvuli de fide & mysteriis nihil aut vix aliquid capiant; & quia magis est aestimandus status amicitiae Dei, liberatio a demonum insidiis, & similia, quam iste fructus: potissimum cum ob inopinatos casus, quibus infirmior ista aetas frequentius est exposita, saepe ad sit periculum salutis, ubi non putatur adesse.

Eadem veritas colligitur ex iis Scripturae locis, ubi narratur integræ familiae esse baptizatae, ut Act. 16. & 1. ad Cor. 1. verosimile enim est in istis familiis fuisse quoque parvulos.

Ratio est: quia omnes homines, etiam parvuli, nascuntur capaces regni caelorum, quod tamen non possunt adipisci, nisi renascantur ex aqua Baptismi, qui in parvulis non potest per votum suppleri. Confirmatur: quia in Lege veteri & naturæ parvulus etiam in infantia erat capax remedii emundantis à peccato originali: ergo multo magis in Lege nova, in qua post Christi passionem gratia est uberior & universalior.

Obijciunt Hæretici I. Christus Matth. ult. dicit: Euntes docete omnes Gentes, baptizantes eos &c. ubi mandat Apostolis, ut prius doceant, quam baptizent: ergo parvuli, veluti instructionis incapaces, non sunt baptizandi. Resp. illis verbis indicari ordinem, qui servari debet in promulgatione Evangelii.

Herinex Sum. Theol. Pars IV.

geli, quæ adultis fieri debebat, ad quos conveniendos Apostoli destinabantur. De quibus intelligitur etiam illud Marti ult. Qui crediderit & baptizatus fuerit salvus erit; ut patet ex contextu, & docet, Innocentius III. c. Majores, de Baptismo. Quamquam nec in adultis actus fidei ad valorem requiratur. Merito autem voluit Christus, Gentes prius esse docendas quam baptizandas: nisi enim in mysteriis fidei & Sacramentorum essent instructæ, nec ipsæ vellent baptizari, nec parvulos suos baptizandos offerrent.

Obijciunt II. quod in parvulis non reperitur intentio suscipiendi Sacramentum. Resp. in parvulis illam non requiri, qui sicut absque propria voluntate personali per voluntatem Adæ constituti sunt peccatores damnationi obnoxii, ita absque illa regenerantur in vitam justitiæ per Baptismum ex voluntate secundi Adæ Christi, qui omni ætati providit juxta suam capacitatem.

Nota I. quod dictum est de parvulis, etiam habere locum in perpetuo amentibus, aut usurationis carentibus, juxta Rituale Romanum Tit. de Baptismo adulatorum Item in aliis qui ad annos discretionis nondum pervenerunt; qui proinde in fide Ecclesiae baptizari possunt, ut de perpetuo amentibus loquitur Rituale citatum.

Nota II. nos signantur esse locutos de parvulis natis, scilicet extra uterum matris, quamdiu enim in illo existunt, baptizari nequeunt, quemadmodum tam diu regulariter non possunt abluui, juxta c. Si quidquid, de Consecr. dist. 4. & certam Theologorum doctrinam, Si tamen obstetrix tam perita sit, ut manu in uterum inserta, prolem aquâ perfundere possit, aut aliquo artificio possit aqua ad puerum deduci, adjecta verborum formâ validè baptizaretur, sicut verè lavaretur.

Nota III. circa proles ex utero matris exsectas, etsi validè baptizentur, non licere tamen in istum finem matrem innocentem occidere; cum ut eveniant bona non sint facienda mala, prout mala semper est directa occisio innocentis. Si tamen mater justè foret ad judicium morti, posset mors matris servato ordine juris accelerari ex officio prole parvuli, quando speraretur sic posse salvari, & alioquin certò crederetur prius moriturus, quam ad partum seu natiuitatem pervenerit. Quod quia non est natum fieri, immo quia plus plerumque periculi imminet ex morte violenta matris, quam obveniente ex natura, aut alio casu; idcirco L. Pregnantis ff. de pœnis decernitur judicium prægnantis esse differendum, quousque fetum fuerit enixa.

Petes: An sit præceptum baptizandi parvulos? Resp. in probabili mortis periculo esse præceptum; tum generale charitatis, quo obligamur succurrere proximo in tam

23. De perpetuo amentibus & parvulis esse idem iudicium.

Parvuli necdum editi in lu. em baptizari nequeunt nisi artificiose possint in utero proscindere ab aqua iungo.

Non licet ob Baptismum prolem securo matrem vivam.

24. An vel quando sit præceptum baptizandi parvulos.

gravi præsertim necessitate spiritali constituto, tum pietatis, quo parentes tenentur providere prolibis de necessariis ad salutem, quantum possunt; tum justitiæ, quo Pastores obligantur subditis ministrare Sacramenta tempore opportuno, maxime cum inde pendet æterna eorum salus. Aliàs non est præceptum naturale aut divinum baptizandi parvulos: quàmvis videatur præceptum Ecclesiasticum consuetudine introductum, graviter juxta Doctores unanimiter obligans pastores & parentes, ut non differant notabiliter Baptismum parvulorum ultra tempus, quod spectatis circumstantiis prudenter censebitur opportunum; ut monet etiam *Paulus V. in Rituali Romano*, ideoque ex diuturniori dilatione nasci solet scandalum in populo, quod etiam signum est obligationis, aut certè sub obligatione cavendum est.

Q U Æ S T I O I V.

An Parvuli Infidelium in vivis Parentibus baptizari possint?

25.
Proles cap.
it' at orum
deficientium
à fide pos-
sunt in
vivis bap-
tizari.

NOMINE Infidelium intelligimus hic solos non baptizatos; non autem Hæreticos vel Apostatas, qui à fide post Baptismum desecerunt: sicut enim hi non minus quàm Catholici manent sub Ecclesiæ potestate, possuntque ad fidem servandam compelli; sic etiam eorum proles non minus quàm Catholicorum possunt validè & per se loquendo licitè ipsis invitè baptizari; potest enim Ecclesia istis parentibus Baptismum suarum prolium præcipere, & præcipit, adeoque in eorum defectum potest illas baptizare: immo quando id foret necessarium, posset etiam proles baptizatas abstrahere ab ipsis.

Porro infideles vel sunt subjecti Christianis principibus, idque sive serviliter, sive tantum civiliter seu politicè: vel non sunt subjecti ullo modo. His præmissis

26.
Infidelium
non bap-
tizatorum
proles bap-
tizantur va-
lidè invitè
parentibus.

DICO I. Parvuli infidelium quorumcumque validè baptizantur invitè parentibus. Est satis certa & communis doctrina Theologorum, uno vel altero excepto. Probat: quia ad valorem Baptismi tantum requiritur legitima materia, forma & intentio: consensum autem parentum requiri, nec ex Scriptura, nec ex Conciliis, nec ex Traditione constat, prout deberet constare, ad hoc ut aliquid statuatur tamquam necessarium ad valorem Baptismi: ne alioquin sit cuilibet liberum condiciones quas libuerit necessarias prædicare. Quin immo ex sensu Ecclesiæ potius constat contrarium: nam in primis hic est sensus communis Doctorum. Deinde Ecclesia nunquam rebaptizat parvulos contra Gentiliū parentum voluntatem baptizatos: immo,

dum potest, eos à parentibus abstrahit, & postquam adoleverint, ad fidem, fideique Christianæ, ac Ecclesiæ præcepta servanda compellit; quod signum est, eam per baptismum jus in istos parvulos acquisivisse, adeoque esse validè baptizatos. Denique cum Baptismus sit parvulis summè ad salutem necessarius, debuit valor illius esse independens ab extrinseco parentum consensu; ne illius defectu frequenter suā salute frustrentur.

Nec refert, quòd collatio Baptismi fuerit parentibus injuriosa: nam est equè valida, & quā talis generat Ecclesiæ, quæ injuriæ non est particeps, jus in baptizatos: sicut nubens alteri, quem induxit per dolum non versantem circa substantiam contractus, acquirit in eum jus matrimoniale sive conjugale.

DICO II. Parvuli infidelium, qui sunt servi sive mancipia principis Christiani vel alicujus domini, licitè baptizantur de consensu illius solius, etsi parentes sint invitè. Ita communiter Doctores. Patet primò ex communi praxi, quā proles Turcarum & Maurorum, qui justo bello fiunt mancipia Christianorum, baptizantur contra voluntatem parentum. Secundò, quia dominus justè posset filios mancipiorum suorum vendere & à parentum abstrahere potestate; ergo etiam potest illos per Baptismum subijcere Ecclesiæ potestati. Periculum autem Apostasiæ potest evitari; si videlicet princeps vel dominus prolem rectè curet educari, aut inter fideles procul à parentibus ablegari. Immo Dominus per se loquendo ad Baptismum talium tenetur: cum ipse habeat jus, adeoque obligationem velut pater: nam, ejusmodi parvulis providendi, potissimum de necessariis ad salutem. Quàmvis ne nimis gravetur parvulis educandis, aut ne infideles spe recuperandi parvulos frustrati magis sæviant in Christianos, per accidens sæpe excusetur, adeoque frequenter licitè permittat eos redimi Baptismo non adhibito.

Sed difficultas est de parvulis infidelium, qui non nisi politicè, aut etiam nullo modo subsunt Christianis principibus. Hos enim illicitè baptizari invitè parentibus, videtur habere recepta Doctorum sententia. Quia tamen unanimiter excipiunt manifestum mortis periculum: succurrendum enim est extremè indigentibus quantum est possibile. Et gratis concesso, quòd pater haberet directum jus, ne proles ipso invito baptizetur, etiam præscindendo ab hoc, quòd sit ab ipso auferenda vel non auferenda (prout aliqui putant) illud tamen jus hic cessat; sicut in quavis extrema necessitate censentur jura cessare.

Excipiunt deinde casum, quo tales proles venissent in potestatem Christianorum, etsi per injuriam; si sit impossibile

cas parentibus restitui: tunc enim nec subest periculum subversionis; nec præjudicatur juri paterno, quod habet ad retinendam prolem, cum hoc per separationem irremediabilem factum sit inutile.

Præterea admittunt omnes, quod dum alteruter parens est fidelis, proles sequi debeat religionem Christianam, & sit baptizanda, si sit spes Christianæ educationis. Ita habetur in *Toletano IV. can. 63.* & refertur c. *Judei 28. quæst. 1.* Idem cum proportione est dicendum, si proles sit sub cura plurimum tutorum, quorum saltem unus est Christianus. Similiter quando alteruter parens consentit, etsi uterque sit ethnicus, sufficit consensus unius ad tribuendum Ecclesiæ jus baptizandi parvulum: quamvis enim mulier sit aliquo viro subjecta, tamen & ipsa habet jus, ut curet prolem Christianè educari; præsertim cum potior sit conditio religionis & innocentis. Immo *Gregorius XIII.* consuit baptizandum esse puerum, cujus pater erat mortuus, idque invitâ matre, cò quod avus fidelis, qui loco patris defuncti curam habebat nepotis, peteret illum baptizari; ut refert *Valentia disp. 4. q. 3. pu. 3.*

Denique constat apud omnes, quod si proles talium habeant usum rationis, & petant Baptismum, sit eis dandus, etiam invitis parentibus: sunt enim in hoc sui juris. Si autem de usu rationis dubitetur, inclinandum esse in favorem fidei, censet *Sotus*; differendum tamen esse Baptismum usque dum de usu rationis constet, censet *Henriquez, Covarruck* & alii: est enim periculum in festinando, nullum autem (ut supponitur) in differendo. Sed posito, quod non liceret pueros ante usum rationis invitis parentibus infidelibus, de quibus præsum est, baptizare, optimè distinguunt alii dicentes, in dubio judicandum contra usum rationis, si necdum sit septennium completum: alias si completum sit, stare præsumptionem juris pro usu rationis; nisi aperte constet contrarium, juxta ea quæ tradit *Sanchez l. 1. de Matrim. d. 16. n. 10.*

Dico III. Parvuli infidelium Christianis principibus politicè subditorum, de eorum consensu, spectato jure naturæ, licitè baptizantur, invitis parentibus. Ita *Scotus disp. 4. quæst. 9. Gabriel ead. dist. quæst. 2. dub. 5. Loria 2. 2. q. 10. art. 12. d. 37. membr. 3. concl. 2.* & alii contra *D. Thomam q. 68. art. 10.* & alios plerosque.

Probatur I. quia si parentes in statu puræ naturæ obfisterent parvulo quò minus perveniret ad finem suum naturalem, posset indubiè princeps parvulo providere, eum defendendo, & ab usum patriæ potestatis corrigendo: ergo etiam nunc id potest: nam suppositâ per fidem ordinatione ad finem supernaturalem, peccant parentes in materia legis ex suppositione naturalis; neque quoad hoc subduntur correctioni Eccl.

Henricæ Sum. Theol. Pars IV.

clisæ, ergo suorum Principum. Quem admodum etiam Princeps Christianus potest & debet contra infideles & quoscunque impedire volentes prædicationem fidei Catholicæ, erectionem templorum, & similia, hæc eadem jura defendere, etsi sepositâ fide non cadant sub lumen naturale.

Probatur II. quia potest tutor curare baptizari parvulum contra voluntatem parentis superstitis, ut de avo tutore declarat *Gregorius XIII.* ergo idem potest princeps contra voluntatem utriusque, cum ipse sit tutor supremus, qui potest etiam alios tutores deponere, & novos substituere. Ex quo ulterius infertur, quod idem possit princeps contra voluntatem parentis utriusque; cum possit contra voluntatem unius superstitis, & tutoris succedentis in locum & jus alterius. Confirmatur: quia potest Princeps ex causa utriusque parenti assignare tutorem; ergo ipsemet tamquam tutor supremus potest catenus parvulis de Baptismo providere.

Probatur III. quia non videtur parentibus fieri injuria præcisè per hoc, quod proles ipsorum baptizentur; cum non habeant directum jus, ne ipsis invitis baptizentur parvuli; sed ad summum tantum habent jus indirectum, quatenus habent jus educandi prolem, quæ alioquin ab eis posset abstrahi; atqui hoc non obstat: nam posset proles eis relinqui usque ad usum rationis, & tunc instrui, ac si parentes dissentiant, emancipari; prout fieri posset, si obfisterent instructioni proles etiam non baptizata. Quod si ex nunc obfistant securæ instructioni proles, posset abstrahi statim, saltem si postea id fieri non posset. Deinde pænes ipsorum voluntatem est, quod prolem retineant, si nempe velint facere, quod debent: adeoque sibi imputare debent, quod proles abstrahatur.

Dices I. Parentes infideles non tenentur jure divino extra titulum mortis procurare Baptismum parvulorum; legibus autem Ecclesiæ non ligantur: ergo nullius juri præjudicant, neque etiam peccant, ut proinde Princeps non possit eorum parvulos ipsis invitis facere baptizari. Resp. Neg. Conf. cum non tantum velint Baptismum differre, sed etiam absolutè nolint umquam conferri, adeoque peccent contra jus divinum naturale in Deum, & in parvulum, cui debetur à parentibus Baptismus, saltem in necessitate, in qua forte superenturâ ex nunc denegant: & quia eâ ingruente fortasse non esset opportunitas, Principis est prævenire.

Dices II. Si parvuli tales relinquerentur sub educatione parentum, fieret Sacramento irreverentia; si subtraherentur, fieret injuria parentibus: ergo his invitis nequeunt baptizari. Resp. I. Neg. Seq. Antec. pro utraque parte: cujus ratio patet ex ter-

31. Qui velut supremus tutor praevalere potest, voluntati parentis superstitis.

Baptismus proles non est directè injurijs parentis infidelis dissentiantis.

32

Qui etiam non habet

*ius indirec-
tū ob edu-
cationem
proles, potius
abstrahere
rta.*

tia probatione Conclusionis. Quod autem parens tali casu jus suum perdat, confirmatur: tum quia illo privatur à principe in poenam: tum quia illud cessat, dum à principe defenditur jus Dei, & ipsius parvuli ad Baptismum. Et quamvis hic non intercedat propriè invasio juris alieni, ut responderet *Præpositus*: sufficit tamen quod non reddatur jus cuique debitum, ut princeps politicus possit se immiscere, præsertim cum etiam juxta alios potestas illius extendat ad impedienda & corrigenda mala contra virtutes naturales, etsi iustitiam non tangant.

33.
*An p. ab-
strahi non
possit, rever-
rentia Sa-
cramenti
vetet com-
ferri Baptis-
mum.*

Responderi II. posset non satis clarè apparere, quod casu quo hujusmodi parvuli baptizati non possent commode abstrahi à parentibus eos in infidelitate educaturis, idcirco ab eorum Baptismo abstinendum foret ob reverentiam Sacramenti: non desunt enim fortasse, quibus videatur prævalere charitas proximi, fortè in infantia morituri, adeoque salvandi: præsertim cum magna pars parvulorum moriatur ante usum rationis, immò (ut animadversum est) serè usque duas tertias partes. Quidni igitur probabilitas mortis præmaturæ, juncta tantæ necessitati, satis abstergat irreverentiam fortè inferendam Sacramento per apostasiam in adulta ætate aliàs secuturam: quæ insuper posset esse non peccaminosa formaliter; aut saltem non magis culpabilis, quàm si in infantia non fuisset datus Baptismus? Cujus interea fructu quàm maximo parvulus fruitur, scilicet gratiâ sanctificante & amicitia Dei, liberatione à multis dæmonum insidiis, speciali protectione angelicâ &c. Adde etiam relapsuris immò apostaturis, tamen in præsentî bene dispositis, conferri posse & debere Sacramentum Confirmationis, Eucharistiæ & Poenitentia: inter quæ, & Sacramentum Baptismi, efficax ratio discriminis non facile allegabitur. Præterea ut ex *Layman* & aliis tradit *Diana P. 3. Tr. 4. Res. 7.* baptizari possunt proles Hæreticorum ob causas præallegatis similes, etsi similiter sub cura parentum relicta timeantur hæresi inficiendæ: quidni igitur etiam proles infidelium quantum est ex parte reverentia Sacramenti? Hinc autem sequeretur, similiter posse baptizari proles infidelium, etiam sine consensu principis, invitis parentibus, dummodo saltem consentiat Ecclesia, sine cujus ordinatione aut licentiâ, non est privatorum, filios per Baptismum Ecclesiæ aggregare; præterquam in extrema necessitate, quando consensus est præsumptus, immò debitus, & in ipso lumine naturæ expressus. Nec apparet modò, unde mox dicta possint efficaciter redargui. Fateor tamen esse contra receptam Doctorum sententiam. Ideoque sine firmiori assertione relicta doctorum examini submitto.

Dixi in Conclusionè, *speciato jure nature*: jure enim Ecclesiastico id posset prohiberi, immò prohibitum putet *Loyca sup. concl. 3.* eò quod Baptismus taliter collatus sæpe esset occasio graviorum malorum, nimirum quod parentes infideles Baptismum prolium metuentes, illos aliquando occiderent, vel saltem à Christiana religione ipsi magis averterentur. Immo ratione horum malorum per accidens sepositim, posset esse illicitum etiam secluso præcepto Ecclesiastico, ejusmodi parvulos baptizare extra eorum necessitatem. Quemadmodum igitur Ecclesia ad evitanda familia incommoda adultos infideles Christianis principibus subditos non tantum non cogit ad fidem Catholicam (quod tamen speciato jure naturæ posset minis & terroribus facere juxta sententiam probabilem *Scoti* præcitatam à *Ferdinando & Sisebuto* Regibus Hispaniæ; & colligitur ex *L. Cunctos, Cod. de sum. Trin.*) sed id etiam variis canonibus interdixit, ut *Toletanum IV. can. 56.* ita iidem rationibus mota Ecclesia parvulos infidelium parentibus invitis non baptizat, immò si id nondum prohibuit (quod fecisse, apertè non ostenditur) prohibere potest.

QUÆSTIO V.

De Dispositione requisita in suscipiente Baptismum.

EX dictis *disp. 3. 9. 8.* patet in pueris & perpetuò amentibus nullam requiri dispositionem. Patet etiam ex ibidem dictis in adultis requiri aliquè consensum, & sufficienter habitalem, ut Baptismus validè suscipiatur. Ut autem suscipiatur cum fructu

DICO I. Requiritur in adulto actualis fides. Patet ex *Matth. ult. Docete omnes gentes baptizantes eos. Ex Marc. ult. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur. Ad Hebr. 11. Sine fide impossibile est placere Deo. Credere enim oportet accedentem ad Deum, quia est. & inquirentibus se remunerator sit.* Unde *Act. 8.* eunucho postulariti Baptismum respondit *Philippus: Si credis ex toto corde, licet.* Idem colligitur ex *Trid. sess. 6. c. 6. & 8.* Debet autem hæc fides fidei actus procedere ex divina gratia, ut definit idem *Concilium sup. can. 3.* adeoque non sufficit ad justificationem per Baptismum obtinendam naturalis assensus seu credulitas eorum quæ credenda sunt.

DICO II. In adulto obstricto peccato mortali personali requiritur aliqua poenitentia. Patet ex *Act. 2. Poenitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum. Luca 24. Oportet ut bat Christum pati, & predicari in nomine ejus poenitentiam.* Idem expressè habetur in *Trid. sess. 6. c. 6. & sess. 14. c. 1.* ubi dicitur: *Fuit poenitentia universis hominibus qui se mortali aliquo peccato*

peccato iniquissens, quovis tempore ad gratiam & iustitiam assequendam necessaria, illis etiam qui Baptismi Sacramento abluī perivissens. In eandem veritatem conspirant Patres, & illam inculcat Augustinus variis locis. Vide Vasquez d. 158. c. 3.

Consentiunt etiam Scholastici, excepto Caietano, qui q. 86. art. 2. circa solut. 1. censet, ut quis per Baptismum acquirat remissionem peccatorum, sufficere voluntatem suscipiendi Baptismum, modò voluntas non sit actualiter peccato affecta. Quod etiam a quibusdam attribuitur Scoto dist. 14. q. 4. num. 6. Sed immeritò, ut bene ostendit Vasquez sup. c. 1. & alii: nam Scotus ibi tantum vult, non requiri in Baptismo dolorem de peccatis propter Deum five veram contritionem; aliquam tamen poenitentiam requiri, satis ibidem num. 7. exprimit: & tam clarè dist. 4. q. 5. num. 2. ut nulli possit esse dubium, qui vel leviter textum oculis non alienis inspicere dignabitur. Ratio conclusionis: quia omnino decet, ut is qui liberè se à Deo per peccatum avertit, liberè se in Deum convertat per peccati detestationem seu retractationem.

Dixi, mortali personali: nam obstrictus solo originali, nullam tenetur habere poenitentiam, quia non avertit se à Deo propria voluntate. Ideoque Trid. sup. de illis solum loquitur, qui se mortali aliquo peccato iniquissens. Adeòque sufficit in iis spes seu desiderium Sacramenti, adeòque fructus illius, qui est gratia, & venia seu remissio peccatorum; cum actu fidei, de quo Conclus. 1. Eisdem actus sufficere & requiri in huiusmodi homine, fatetur etiam Ariaga d. 24. num. 66. et si d. 22. num. 6. dixisset, quòd in tali per solum Baptismum sine actu supernaturali suscipientis remitteretur originale & daretur gratia.

DICO III. Poenitentia ad fructum Baptismi requisita non debet necessariò esse contritio, nec sufficit concepta ex motivo naturali, v. g. infamià, damno temporali: sed requiritur saltem, & sufficit attritio supernaturalis. Prima pars est communis contra Gabrielem. Probatur, quia Baptismus est per se institutus ad delationem peccati, tum originalis, tum actualis, ut patet ex Florentino in Decreto de Armenis & Trid. sess. 5. can. 3. & 5. ergo debet posse deicere peccata cum sola attritione. Probatur consequentia: quia si requireretur contritio, peccata semper forent deleta per eam ante realem Baptismi susceptionem; & consequenter Baptismus non videretur institutus in remissionem peccatorum. Cum non rectè causa dicatur instituta ad effectum, qui semper & necessariò causalitati illius præsupponitur. Confirmatur: quia Baptismus est Sacramentum mortuorum & regeneratio spiritalis, quòd non rectè diceretur, si contritio præsquereretur: per hanc enim &

mortuus revixisset, & homo spiritualiter esset regeneratus antequam ad Baptismum perveniret.

Secunda pars, quæ etiam est communis Theologis. Probatur: quia poenitentia concepta ex fine naturali non est proportionata gratiæ infundendæ, quæ est supernaturalis; ad quam tamen disponit: neque est à Spiritu sancto; quod tamen requiritur juxta Trid. sess. 6. can. 3. & Africanum II. can. 4.

Sequitur itaque sufficere (quod habet tertia pars Conclusionis) attritionem conceptam ex motivo supernaturali & speciali Spiritus sancti motione, ut quia excludit à gloria æterna vel homo per illum à iudice Deo æternis poenis addicitur. Nec requiritur, ut attritio illa existimetur bona fide contritio, prout vult Navarrus c. 1. Summa num. 37. uti ex dicendis in simili de Sacramento Poenitentiae plenius constabit.

QUÆSTIO. VI.

An Baptismus possit iteratò suscipi?

DICO I. Baptismus semel validè collatus iterari non potest. Est de fide ex Florentino sup. Trid. sess. 7. can. 9. de Sacram. in gen. & can. 11. de Bapt. Et habetur in Carthaginensi III. c. 38. Probatur hæc veritas principaliter ex traditione Ecclesiæ: cuius testis est Clemens Romanus l. 6. constitut. c. 15. & alii Patres. Vide Vasquez d. 146. c. 3. Ad ejusdem probationem Leo Papa Ep. 37. & Ep. 79. ad Nicetam, Ambrosius l. 2. de Poenitentia c. 2. adducunt illud ad Ephes. 4. Vnus Dominus, una fides, unum baptisma. Sed hæc Scriptura potest explicari de unitate specificâ Baptismi; immò ad litteram sic explicari debet: cum Apostolus ibi adhortetur Christianos ad unitatem Spiritus, tamquam servos unius Domini, & aggregatos in una fide, eodemque fidei Symbolo, scilicet Baptismo, quo tenati ac fratres effecti sunt.

Rectius allegatur ab Ambrosio supra illud ad Hebr. 6. Impossibile est eos, qui semel sunt illuminati... & participes sunt facti Spiritus Sancti... & prolapsi sunt, rursus renovari ad poenitentiam. Quod cum non possit intelligi de renovatione post lapsum per contritionem aut Sacramentum Poenitentiae (quæ renovatio durante vitâ semper fieri potest) intelligendum videtur de renovatione post lapsum faciendâ per iteratum Baptismum, quem vocant Apostolus & Patres passim illuminationem. Sunt nihilominus nonnulli etiam doctissimi Interpretes (inter quos Liranus, Titelmanus, à Lapide) qui putant Apostolum hic loqui de alia poenitentia, cationem. non quòd sit planè impossibilis, sed quia admodum

Vertical text in the left margin, including words like 'peccato', 'Baptismi', 'Spiritus', 'Apostolus', 'illuminati', 'renewari', 'ad poenitentiam', 'impossibile', 'inter quos', 'Liranus', 'Titelmanus', 'à Lapide', 'Apostolum', 'hic loqui', 'de alia poenitentia', 'novationem', 'non quòd sit planè impossibilis', 'sed quia admodum'.

Vertical text in the right margin, including words like 'Nec sufficit concepta ex motivo naturali.', 'Sed saltem requiritur attritio ex motivo supernaturali procedens.', '38. Baptismus iterari non posse, docet fides & Ecclesia traditio.', 'Non rectè id inferitur ex illo ad Ephes. 4. V. num. Baptisma.', '39. Rectius sumendum ex Apostolo ad Hebr. 6.', 'Quamvis & hic locus patitur aliam explanationem.'

admodum difficilis est, non quidem omnibus, sed gravissimis & ingratis peccatoribus, puta Apostatis post tam singularia gratiæ dona labentibus in Iudaismum, infidelitatem &c. qui consequenter plerumque fiunt obdurati.

40. *Congruentia adferuntur.* Congruentiæ fuit. Prima, quod semel natus corporaliter non possit secundò nasci, sed solum resuscitari. Secunda, quod Baptismus imprimat characterem, qui frustra multiplicaretur per plura Baptismata. Ideoque *Trid. sess. 7. can. 9. de Sacram. in gen.* definiens in Baptismo & duobus aliis Sacramentis imprimi characterem, subiungit: *Vnde ea iterari non possunt.* Tertia, quod Baptismus representet mortem, sepulcrum, & resurrectionem Christi, ut significat Apostolus *ad Rom. 6. & ad Coloss. 2.* Unde sicut Christus semel tantum pro peccatis nostris mortuus est, & semel resurrexit: ita & nos per Baptismum eidem conscripti & per eundem resurgentes, non possumus iteratò sepeliri in aqua Baptismi; ne significemus Christum iteratò posse mori & sepeliri. Quemadmodum Apostolus *ad Hebr. 6.* de illis qui Baptismum repetunt, ait: *Rursum recognoscetes Sibi metipso filium Dei; id est iuxta Ambrosium supra & alios Patres suo facto significantes filium Dei posse iteratò mori, & unam mortem non fuisse sufficientem.*

De poenis rebaptizantis & rebaptizati spectat, uterque decernitur extremo supplicio afficiendum I. 2. C. Ne sanctorum Baptismus iteretur. De poenis Ecclesiasticis actum est *Tract. de Leg. d. 6. quest. 7. s. 2.*

41. *In dubio est Baptismus sub conditione iterandus.* DICO II. Quando subest verum dubium, an aliquis sit baptizatus est rebaptizandus sub conditione. Ita communiter Doctores ex c. *De quibus 2. de Baptismo & Carthaginensi V. c. 6.* Ratio est: quia alioquin deberet manere quis in periculo carendi semper Baptismi effectu, nullumque aliud Sacramentum validè suscipiendi: quæ necessitas est adeò gravis, ut facilè excuset ab irreverentia alioquin per iterationem Sacramento inferenda, accedente potissimum conditione, quæ formæ apponitur, aut saltem mente retinetur.

42. *Etiam ante susceptionem aliorum Sacramentorum.* Unde aditus ita dubitans non solum potest, sed etiam obligatur Baptismum sub conditione petere, & pastores tenentur conferre; & quidem si sit merum dubium, ante susceptionem ullius alterius Sacramenti: ne illud exponat periculo, etiam citra omne prudens iudicium de valida susceptione, quo caret, qui sic dubitat. Si autem probabiliter tantum iudicet se validè baptizatum, censent Plures ipsum interim citra mortis periculum eadem probabilitate posse aliqua Sacramenta recipere, maxime illa, quæ nec sunt nec esse possunt in damnationem aliorum, v. g. Confirmationem, Eucharistiam, Penitentiam, Matrimonium. Sed dum nulla subest ratio non præmit-

tendi iteratum Baptismum sub conditione, qui utique facilè præmitti potest, dicendum potius cum aliis, videtur, illum debere præmitti. In hoc ipso enim apparet non levis deordinatio & imprudentia, quod sine utilitate aut ratione omittatur tam facile medium, quo caveatur valori Sacramenti ac fructui, alioquin adeò incerto, ut Ecclesia nequeat supplere defectum, si subest; prout tamen supplere potest in iurisdictione probabili. Unde etiam fatetur *Dicastillo disp. 1. de Bapt. dub. 9.* (ubi oppositum tenet) non posse licitè suscipi Ordinem Sacerdotii, nec Episcopalem à fortiori, et si initiandus abstineret ab omnibus muneribus præstandis, quæ xerunt in damnationem aliorum, ob gravem, quæ in hoc apparet, deordinationem ac stultitiam, quod sine ratione huiusmodi tricus se implicet. Et sane ex incerta Ordinatione Sacerdotis orirentur per se incommoda gravissima & irreparabilia, debui scilicet valoris, aut (si probabilitati non subest veritas) invalida, quot sequentur, sacrificia, absolutiones, inunctiones; & si de Episcopo sit sermo, dubia aut invalida essent omnes Confirmationes, Ordinationes, & consequenter actus ordinatorum ab ipso, quoad valorem dependentes à veritate suscepti Ordinis. Ob quæ omnino illicitè se ingereret quis susceptioni huiusmodi Ordinum (quidquid sit de aliis Sacramentis) ante susceptionem indubitati Baptismi adeoque ante iteratum sub conditione Baptismum incertum.

Dixi *quando subest verum dubium*: sine illo enim non licet iterare Baptismum, etiam sub conditione, ut docent Theologi cum *Catechismo Romano p. 2. c. 2. n. 43.* & colligitur ex *R. c. de ali Romano Tit. de Baptismo. s. De forma Baptismi.*

Colligitur I. non debere nec posse rebaptizari illos quos constat esse natos parentibus Christianis, & aliquandiu inter Christianos educatos, nisi occurreret probabilis ratio suspicandi eos non esse saltem validè baptizatos. Ita *Innocentius III. c. V. de Presbytero non baptizato.* Unde quando *Carthaginense V. sup.* dicit *infantes esse baptizandos, quoties non inveniuntur certissimi testes, qui eos baptizatos esse sine dubitatione testentur; intelligendum est de iis parvulis, qui vel ab infidelibus descendunt, vel à parentibus per barbaros sunt abstracti; ut colligitur ex fine capituli.*

Colligitur II. baptizatos ab Hæreticis generaliter loquendo non esse rebaptizandos: cum enim ex fide constet de valore Baptismi ab illis debitè collati, non potest etiam sub conditione repeti, nisi adesset fundata suspicio eorum in aliquo essentiali descivisse. Sicut teste *Conink quest. 66. art. 9. num. 96.* quandoque in Anglia contingit proles nobilium aqua rosacea aut simili liquore baptizari, aut ob molestantia frigoris solum vestes aqua abstergi; & qui-

& quibusdam in locis ministrum in suggestu formam pronuntiare, alio corpus prolis abluente. Tunc enim sufficiens est ratio Baptismum iterandi. Immo *Præpositus ibidem dicit. 2. num. 99* putat in partibus Belgii hæretici infectis prudenter baptizari sub conditione baptizatos ab Hæreticis, eò quòd qui eorum mores norunt, meritò dubitent, an legitimè baptizent. Idem docent Nonnulli alii Receptiores. Et consonat Pastoralis *Mechliniensis 1608.* atque etiam novissimè recognitum Anno 1624. in quo præscribitur *Tit. de Sacram. Baptismi §. De forma: Et quia nostri temporis Hæretici, pro insatiabili suo in Ecclesiam odio, Sacramentorum formas plerumque invertunt, materiam contemunt, aut legitimam intentionem non habent,* eò liberius, quòd opinione Calvinistica, Baptismus filiis fidelium non sit necessarius) meritò Baptismus ab eis collatus de nullitate suspectus haberi debet. Proinde ab iis baptizati, sub conditione baptizentur. Et quidem facile crediderim circa initia tumultuum Belgii potuisse velut indiscriminatim baptizatos ab Hæreticis istis baptizari sub conditione, eò quòd in istis turbulentissimis, in quibus etiam futores arrogabant sibi ministerium verbi, generatim inerat ratio suspitionis, & postmodum via examini vix patebat. Nunc tamen Synagoga peccantium stabilita dicitur uti materia, forma & modo debitis. Ut proinde in Hollandiâ Sacerdotes (qui ibi rationes dubitandi optime scire possent & deberent) rarò soleant amplius baptizare quos confiterit (quod addo propter *Mennonistas*, non solòs admittere parvulos ad Baptismum) ab Hæreticis fuisse baptizatos. Neque ego scrupulum soleo movere conversis ad fidem; nisi fortè promovendis ad Sacerdotium, in quibus certitudo moralis (quæ gradus habet) quàm maxima rectè quaeritur. Immo conformis extat Constitutio *Philippi Rovenii* nuper in istis regionibus Vicarii Apostolici edita Anno 1638. die 1. Decembris quæ talis est: *Baptizati ab Hæreticis non facile de novo baptizentur, nisi constet omnino aliquid substantiale circa illos prætermisum, vel rationabiliter de eo dubitetur.*

Colligitur III. baptizatos in necessitate ab obstetricibus non esse indiscriminatim baptizandos sub conditione; quidquid Aliqui velint: nam videtur frequenter posse haberi post diligens examen moralis certitudo, quòd obstetrices abhibuerint omnia necessaria. Unde oppositum, quod (ut refert *Præpositus infra*) præscribitur in *Pastorali Mechliniensis can. 9.* non esse recipiendum censet *Coninck n. 95.* Sed potius est restrin-

gendum cum *Præposito n. 101.* ad casus in quibus est rationabile dubium, v.g. si re examinata appareat obstetricem non promptè callere formam Baptismi, aut propter perturbationem sive perplexitatem in facto suo hæsitasse, aut in narratione esse inconstantem. Quam restrictionem satis indicat ipsum *Pastorale* recognitum Anno 1624. *Tit. De Sacram. Baptismi §. De forma;* etsi supponat (quod facti est, & examini subjacens) probabilem dubitationem ordinariè subesse, quando infans ab obstetrice baptizatus dicitur. Alioquin obstetrices in hac re interdum non minùs promptæ sunt, quàm quidam Sacerdotes parùm in Theologia vel praxi versati. Quare saltem res est examinanda. Sanè *Athanasius* adhuc puer æquales suos baptizaverat; qui tamen mox non sunt rebaptizati sub conditione, sed prævio rei examine sunt in Baptismo relictæ. Quantò igitur ampliùs id censendum de baptizatis ab obstetricibus, præsertim juratis, quæ nisi bene calleant modum baptizandi, non sunt ad munus obstetricum assumendæ.

Colligitur IV. infantes expositos & inventos, si re diligenter investigatâ de eorum Baptismo non constet, esse sub conditione baptizandos, juxta *Rituale Romanum Tit. de infantibus parvulis baptizandis.* An verò satis censetur constare, quando habent appositam schedam sive chartam, saltem in tertis Catholicorum, varii Recentiores in dubium vocant: quamvis Doctores satis communiter existimant, quòd sic; eò quòd videatur tale testimonium morale satis certitudinem generare, utpotè adhibitum ex bona conscientia ad vitandam reiterationem Baptismi. Quod facile admiserim quando perhibetur testimonium de Baptismo solemnè, vel collato à presbytero cum designatione loci, temporis, & nominis impositi: tunc enim poterit ex registro baptizatorum peti plena notitia rei. Alià videtur posse repeti sub conditione, si tantùm generaliter significetur Baptismus prolis: tunc enim non suppetit via inquirendi de idoneitate illius qui Baptismum contulit; quæ tamen parere debet, etiam dum constat à certa obstetrice collatum esse. Nam fortè collatus fuit à matre fornicariâ, aut aliâ muliere partui præsentè, haud satis instructâ, nec vocata fuit persona satis instructâ ob periculum infamiae vel divulgationis. Quàmvis varii Recentiores ampliùs velint, regulariter videlicet tales esse rebaptizandos; quod aiunt præscriptum in variis Dioccesibus, ut videre est apud *Diana part. 9. Tract. 6. resol. 35.*

46. Qualiter procedendum cum infantibus parvulis expositis.

